

Ispitivanje uloge vojne policije bosanskih Srba

Author: Velma Šarić

Svedok iznosi dokaze na suđenju Tolimiru, koji se tereti za zločine povezane sa ubistvima u Srebrenici.

Piše: Velma Šarić iz Sarajeva (TU br. 692, 13. maj 2011.)

Suđenje Zdravku Tolimiru nastavljeno je ove sedmice tako što je pred Haškim tribunalom svedočio Dragomir Keserović – penzionisani general vojske bosanskih Srba (Vojska Republike Srpske, VRS), koji je u svom iskazu opisao ulogu vojne policije.

Tolimir je za vreme rata (1992-95.) bio zamenik komandanta glavnog štaba VRS-a za obaveštajni rad i bezbednost, a tereti se za genocid i ostale zločine povezane sa egzekucijom 8,000 bosansko-muslimanskih muškaraca i dečaka u Srebrenici tokom jula 1995. godine.

Keserović danas radi kao profesor na studijama bezbednosti Univerziteta u Banja Luci. Sve do 2004. je bio pomoćnik ministra odbrane, a u isto vreme i načelnik odeljenja za bezbednost VRS-a. Sa položaja ga je smenio tadašnji visoki predstavnik međunarodne zajednice za Bosnu.

„Kojim razlozima je Visoki predstavnik obrazložio takvu odluku?“, pitao je tužilac Piter Mekloski (Peter McCloskey).

„Rečeno je da . . . nisam dovoljno doprinomio pronalaženju i hapšenju osoba koje su pred Haškim tribunalom optužene za ratne zločine – što je bilo shvaćeno kao znak odsustva saradnje sa Tribunalom“, odgovorio je Keserović.

Ovo nije prvo Keserovićevo pojavljivanje u Hagu. On je pred Tribunalom već svedočio u junu 2004., i to na zahtev odbrane bivšeg komandanta Bratunačke brigade VRS-a, Vidoja Blagojevića.

Blagojevića je žalbeno veće osudilo na 15 godina zatvora zbog pomaganja i podsticanja ubijanja, progona i prisilnog razmeštanja bosanskih Muslimana u Srebrenici i Bratuncu. On se trenutno nalazi na odsluženju kazne u Norveškoj. Pre no što je svedočio u slučaju Blagojević, Keserović je 2000. godine – kako je potvrdio – razgovarao sa istražiteljem Tribunala Žanom Reneom Ruezom (Jean Rene Ruez).

Svoje svedočenje Keserović je započeo objašnjavajući komandnu strukturu bezbednosnih snaga u RS-u, podvlačeći da su komandanti pojedinih jedinica bili, u krajnjoj instanci, ovlašćeni i odgovorni za „komandovanje jedinicama na terenu“.

Takođe je objasnio kako je do februara 1995. bio komandant vojne policije Prvog krajiškog bataljona VRS-a.

„Većina jedinica vojne policije bila je u jadnom stanju“, objasnio je Keserović, „pošto su one uglavnom spontano nastale u ratu i malo ih je imalo bilo kakvo predratno iskustvo.“

„Vojna policija je imala jednu jedinicu koja je bila zadužena za razmeštanje ljudi – sve vrste osoba koje je trebalo prebaciti sa jednog mesta na drugo, uključujući i ratne zarobljenike“, izjavio je svedok, objašnjavajući vlastiti delokrug rada.

Potom ga je Mekloski upitao da li je, na primer, 13. jula 1995. oficir za bezbednost Bratunačke brigade mogao narediti da deset autobusa punih Muslimana ode u Bratunac, a da o tome ne obavesti komandanta brigade.

„Ne, nikako, oficir za bezbednost nije mogao da naredi ili odluči takvu stvar; to je mogao samo onaj komandant koji je mogao sve da organizuje, uključujući neophodna prevozna sredstva. Oficir vojne policije ili oficir za bezbednost bi bili zaduženi samo za realizaciju takvog zadatka – to jest, da budu pratnja“, kazao je svedok.

Keserović je vremenom napredovao u službi, pa se tako penzionisao u činu general-majora.

U julu 1995., kada su izvršeni napadi na Srebrenicu i Žepu, on je boravio u Srebrenici kao potpukovnik zadužen za vojnu policiju u sektoru za vojno-obaveštajne i poslove bezbednosti pri glavnom štabu VRS-a, na čijem se čelu tada nalazio Tolimir.

Osim vojne policije, taj sektor su činile i brojne druge jedinice, kojima su komandovali oficiri koji su – kako je objasnio Keserović – svi bili potčinjeni Tolimiru.

Govoreći o onome što se dešavalo 15. jula 1995., Keserović je rekao da mu je komandant VRS-a i haški begunac Ratko Mladić naredio da „ode u komandu Bratunačke brigade, preuzme komandovanje nad svim

jedinicama vojne policije koje su na širem području Srebrenice izvodile operacije 'agitovanja i prislušivanja' i 'ubrza stvari'".

„Ja sam Mladiću pokušao da kažem kako je nemoguće da jedan potpukovnik izvrši takav zadatak, ali nisam uspeo. Mladić je rekao da će od generala Miletića zatražiti da napiše takvu naredbu i uputi je svim jedinicama koje sudeluju u operacijama.“

Mladić je potom rekao i da će „razgovarati s Tolimirom o tome“.

Tužilac Mekloski je pitao zbog čega je Mladić rekao da će razgovarati s Tolimirom, i zbog čega se Mladić uopšte bavio operacijom koju je izvodila vojna policija.

„Pa, Mladić je bio štabni general, general svima, uključujući i vojnu policiju. A rekao je da će razgovarati s Tolimirom zbog toga što je Tolimir bio njegov pomoćnik za ta pitanja“, odgovorio je svedok, dodajući da je „takve akcije uvek trebalo da idu preko Tolimira, pa onda preko Keserovića.“

„Međutim, nije bilo u Tolimirovoj nadležnosti da izdaje komandu ili naređenja – Mladić je bio jedini koji je mogao da komanduje takvu stvar“.

Na pitanje tužioca o tome da li je Tolimir bio obavezan da postupi po Mladićevom naređenju, Keserović je rekao: „Jeste, sve dok on ne naredi nešto što je ilegalno.“

„A ukoliko dobije nelegalno naređenje?“

„Onda je trebalo da odbije da ga izvrši“, odgovorio je svedok.

Tolimir se brani samostalno, a uhapšen je 31. maja 2007. i doveden u Tribunal. Na početku suđenja, on se u decembru 2009. izjasnio kao nevin po svim tačkama optužnice.

Suđenje se nastavlja naredne sedmice.

Velma Šarić je obučena novinarka IWPR-a iz Sarajeva.

Location: Balkans

Topic: Medunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/ispitivanje-uloge-vojne-policije-bosanskih-srba>